ΕΤΟΣ Α΄. ᾿Εν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 9 ᾿Απριλίου 1911 ΑΡΙΘ. 15.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄. ΚΥΡΙΑΚΗι ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

(Α΄. 1—17)

᾿Εν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι᾿ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. ᾿Εν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. ᾿Εγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ ᾿Ιωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι᾿ αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ᾿ ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ᾿Εν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι᾿ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ᾿ ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. ᾿Ιωάννης μαρτυρεῖ

περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

Μὲ τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Θεοῦ διαπλεύσαντες αἰσίως τὸ μέγα πέλαγος τῆς Νηστείας, ἐφθάσαμεν σήμερον εἰς τὸν ποθητὸν λιμένα, τὸ ἅγιον Πάσχα, τὴν μεγάλην καὶ ἔκλαμπρον ἑορτὴν τῆς ἐκ νεκρῶν τριημέρου ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ θανάτου πατήσας τὸν θάνατον ὄχι μόνον εἰς τοὺς ζῶντας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν ἐχαρίσατο. Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ὄντως μεγάλην ταύτην καὶ μεγάλου πανηγυρισμοῦ ἀξίαν ἑορτὴν εὐφραίνονται τὰ οὐράνια, ἀγαλλιῶνται τὰ ἐπίγεια, ὁλόκληρος ὁ κόσμος, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια, πληροῦνται θείου φωτός, πᾶσα δὲ ἡ κτίσις ὁρατή τε καὶ ἀόρατος συνεορτάζει καὶ συμπανηγυρίζει τὴν ἔγερσιν Χριστοῦ, ἐν ᾗ ἐστερέωται. Κατ' αὐτὴν τὴν σωτήριον καὶ φωταυγῆ ἡμέραν ἠνεῴχθησαν αἱ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας κεκλεισμέναι πύλαι τῶν οὐρανῶν· κατ' αὐτὴν κατελύθη τὸ ζοφερὸν κράτος τοῦ Ἅδου καὶ ἱδρύθη τὸ λαμπρὸν βασίλειον τῆς χάριτος· κατ' αὐτὴν ἠμβλύνθη τὸ κέντρον τῆς ἁμαρτίας, ἐξιλεώθη ὁ ἐξωργισμένος Θεὸς καὶ συνεφιλιώθη μετὰ τῶν ἀνθρώπων· κατ' αὐτὴν τέλος ἀπὸ τέκνων ὀργῆς καὶ κατάρας ἠξιώθημεν νὰ λάβωμεν τὸ δικαίωμα καὶ τὴν δύναμιν νὰ γείνωμεν καὶ πάλιν τέκνα Θεοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, πρὸ πάντων ἡμεῖς, οἱ τετιμημένοι μὲ τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναισθανόμενοι ζωηρότατα τὰ ἐκ τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως εὐεργετήματα, εὐφραινόμεθα εὐφροσύνην πνευματικήν, ἀγαλλιώμεθα ἀγαλλίασιν ψυχικὴν καὶ λαμπρυνόμεθα κατὰ τὴν σημερινὴν πανήγυριν. Διὰ νὰ εἶνε δὲ ἡ χαρά μας αὕτη διαρκὴς καὶ τελεία, διέταξεν ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ν' ἀναγινώσκεται σήμερον τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἠκούσατε, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης καθαρώτατα κηρύττει τὴν ἀληθινὴν Θεότητα τοῦ Σωτῆρός μας, εἰς τρόπον ὥστε ἀκραδάντως πειθόμενοι ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς καὶ Θεμελιωτὴς τῆς ἁγίας ἡμῶν Θρησκείας εἶνε ἀληθὴς Θεός, νὰ ἐνισχυώμεθα εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν καὶ νὰ ἐπαυξάνωμεν διαρκῶς τὴν χαράν μας ὡς ἀκολουθοῦντες καὶ λατρεύοντες Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, παντοδύναμον, ζωῆς καὶ θανάτου Κύριον.

Ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς χαρᾶς ταύτης τῆς δικαίας, μὴ λησμονῶμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀπεναντίας ἂς ἐνθυμώμεθα πάντοτε ζωηρῶς τὰς ἱερὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἔχομεν πρὸς τὸν Μέγαν Θεὸν ἡμῶν· ἀκριβῶς ἐκ τῆς χαρᾶς μας ταύτης ἂς μὴ μᾶς διαφεύγῃ ποτὲ τὸ ἱερὸν χρέος τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὸ ἅγιον θέλημά Του καὶ νὰ κανονίζωμεν καὶ τὰς σκέψεις μας καὶ τὰς ἐπιθυμίας μας καὶ τὰ ἔργα μας σύμφωνα μὲ αὐτό. Μᾶς λέγει, ἀγαπητοί, τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον ὅτι ἐλάβομεν παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν χάριν. Καὶ εἶνε τοῦτο ἀληθές, διότι ἀκριβῶς διὰ τοῦτο

ἔγεινεν ἄνθρωπος ὁ Θεός, ἐσταυρώθη, ἐτάφη καὶ ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, διὰ νὰ λάβωμεν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ἐστερήθημεν διὰ τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ' ἆρά γε ἡ θεία αὕτη χάρις εἶνε ἀρκετὴ μόνη της νὰ μᾶς σώσῃ, νὰ μᾶς κάμῃ μετόχους τῆς οὐρανίου βασιλείας; Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἁγίας ἡμῶν Θρησκείας, δὲν εἶνε ἀρκετή. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μᾶς ἔσωσεν, ἀλλὰ προσθέτει «διὰ πίστεως» (Ἐφ. Β΄. 8). Δὲν θέλει δῆλα δὴ νὰ μᾶς εἴπῃ ὅτι μόνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μᾶς σώζει, χωρὶς νὰ συντελέσωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην πίστιν μας, μὲ τὰ χριστιανικά μας ἔργα. Ὄχι. Διότι ὁ ἴδιος Ἀπόστολος λέγει ἀλλοῦ (Ρωμ. Β. 6 κ. ἑξ.) ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως θὰ ἀνταποδώσῃ ὁ Θεὸς εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον ἀμοιβὴν ἢ τιμωρίαν ἀναλόγως τῶν ἔργων του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἀδικία ἐκ μέρους τοῦ Δικαίου Θεοῦ, ἐὰν ἡ χάρις του μόνη ἦτο ἀρκετὴ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ μόνης τῆς θείας χάριτος σωτηρία, ἂς ἐπιτραπῇ νὰ εἴπωμεν, δὲν θὰ εἶχε τόσην ἀξίαν, ἐὰν δὲν συνήργει καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν χριστιανικόν του βίον. Οὔτε ἡ θεία χάρις λοιπὸν μόνη, ἄνευ τῶν ἀγαθῶν ἔργων, οὔτε τὰ ἀγαθὰ ἔργα μόνα ἄνευ τῆς θείας χάριτος ἠμποροῦν νὰ σώσουν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τὰ δυὸ μαζί. Σωζόμεθα, μὲ ὀλίγας λέξεις, μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν διὰ τῶν ἱερῶν μυστηρίων, καὶ μὲ τὰ ἀγαθὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα κάμνομεν κατὰ τὸν βίον μας. Καὶ ἡ σωτηρία αὐτὴ εἶνε λογικὴ καὶ δικαία ἀνταμοιβὴ τῆς ὑπακοῆς τοῦ Χριστιανοῦ πρὸς τὸ Θεῖον θέλημα καὶ συνέπεια τῆς θείας χάριτος, ἡ ὁποία συνεργεῖ εἰς αὐτήν.

Μαζὶ δὲ μὲ αὐτὰ ἂς ἔχωμεν πάντοτε εἰς τὸν νοῦν μας τὸν ἔνδοξον καὶ τιμητικὸν τίτλον, τὸν ὁποῖον μᾶς δίδει τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον. Μᾶς ὀνομάζει «τέκνα Θεοῦ», μᾶς λέγει ὅτι «ἐκ Θεοῦ» ἐγεννήθημεν. Λαμπρὸς καὶ πολὺ τιμητικὸς τίτλος νὰ ἤμεθα τέκνα Θεοῦ, νὰ ἤμεθα γεννημένοι ἐκ Θεοῦ. Ἀλλὰ ὁ τίτλος αὐτὸς ἐπιβάλλει καὶ σχετικὰ καθήκοντα, συνεπάγεται καὶ ἀναλόγους ὑποχρεώσεις. Πᾶν τέκνον, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, καὶ μάλιστα τὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὸ εὐτύχημα νὰ κατάγωνται ἀπὸ ἐνδόξους γονεῖς, προσπαθεῖ καὶ ἀγωνίζεται καὶ εἰς τοὺς λόγους του καὶ εἰς τὰ ἔργα του καὶ εἰς τὴν ὅλην συμπεριφοράν του νὰ μὴ προσβάλλῃ τὴν δόξαν, τὴν ὑπόληψιν τοῦ πατρός του· καὶ τοῦτο εἶνε ὀρθὸν καὶ δίκαιον. Μόνον τὰ ἀνόητα τέκνα ἀδιαφοροῦν τελείως διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν γονέων των, ἐκτελοῦν τὰς ὀρέξεις των καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει εἶνε ἐναντίαι εἰς τὸ θέλημα καὶ τὰς ὁδηγίας τοῦ πατρός των, καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει προσβάλλουσιν αὐτόν. Καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί, τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, μὴ θελήσωμεν ποτὲ νὰ προσβάλλωμεν τὸν οὐράνιον Πατέρα μας μὲ σκέψεις ἀντιθέτους, μὲ λόγους καὶ μὲ πράξεις ἐναντίας εἰς τὸ θέλημά του τὸ ἅγιον. Ἀλλ' εἰς πᾶσαν στιγμὴν τοῦ βίου μας ἂς ἐργαζώμεθα ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄφθαστον μεγαλεῖον καὶ τὴν ἄπειρον δόξαν τοῦ κατὰ χάριν Πατρός μας, καὶ ἂς μὴ καταδεχθῶμεν νὰ φανῶμεν κατώτεροι καὶ ἀνάξιοι τοῦ ἀπονεμηθέντος εἰς ἡμᾶς ὑψηλοῦ τίτλου. Ἂς λάμπωσιν ὡς τὸ φῶς τὰ ἔργα ἡμῶν, οἱ λόγοι ἡμῶν, ὁ βίος ἡμῶν, ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ βλέπωσι ταῦτα καὶ ἀναπέμπωσι τὴν πρέπουσαν δόξαν εἰς τὸν οὐράνιον ἡμῶν Πατέρα, ὁ ὁποῖος ἐγέννησε κατὰ χάριν, ἐξέθρεψε διὰ

τῆς χάριτος, ἐτελειοποίησε καὶ ἤνδρωσεν ἐν τῇ ἀρετῇ τοιαῦτα τέκνα.
Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Μὴ μείνωμεν ἀπαθεῖς καὶ ἀδιάφοροι ἀπέναντι τῶν ἀπείρων εὐεργεσιῶν, τὰς ὁποίας ὁ ἅγιος Θεὸς ἔκαμε δι᾽ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους· ἐγεννήθη, ἐσταυρώθη, ἐτάφη καὶ ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, διὰ νὰ ἀναστήσῃ καὶ ἡμᾶς νεκρωθέντας διὰ τῆς ἁμαρτίας. Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν· ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς ἀνέστησεν ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας. Ζωὴν ἐχαρίσατο τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι· ἀλλὰ ζωὴν αἰώνιον ἔδωκε καὶ εἰς ἡμᾶς, ἐὰν φανῶμεν ἄξιοι τῆς μεγάλης ταύτης δωρεᾶς διὰ τῶν ἔργων ἡμῶν. Πλήρεις λοιπὸν θερμῆς πίστεως εἰς αὐτὸν ἂς ἀναφωνήσωμεν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας «τὸν Σταυρόν σου, Χριστέ, προσκυνοῦμεν καὶ τὴν ἁγίαν σου Ἀνάστασιν δοξάζομεν», καὶ τὴν δοξολογίαν ἡμῶν ταύτην ἂς ἐπισφραγίζωμεν διὰ τῶν χριστιανικῶν μας ἔργων.

ΤΗι ΔΕΥΤΕΡΑι ΤΗΣ ΔΙΑΚΑΙΝΗΣΙΜΟΥ

« ***Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός,***
» ***οὐρανός τε καὶ γῆ***
» ***καὶ τὰ καταχθόνια».***

ΑΝΕΣΤΗ ΧΡΙΣΤΟΣ καὶ ἡ σύμπασα κτίσις ἀνεκαινίσθη! Ἀνέστη Χριστός, καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια πεπλήρωται φωτός! Ἰδοὺ τὰ θεῖα καὶ ὑπερφυῆ ἀποτελέσματα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τὴν κτίσιν σύμπασαν. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἂς μελετήσωμεν μετ᾽ εὐλαβείας κατὰ τὴν χαρμόσυνον ταύτην ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ἂς ἀρχίσωμεν δὲ πρῶτον ἀπὸ τῆς γῆς.

Ὁ Σωτήρ, Χριστιανοί μου, μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ παρέμεινεν ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα μόνον ἡμέρας. Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐνεφανίσθη πολλάκις εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἵνα ἐνισχύσῃ τὴν κλονισθεῖσαν πίστιν αὐτῶν ἕνεκα τῶν παθημάτων αὐτοῦ καὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, καὶ *«ἵνα διανοίξῃ αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς Γραφάς»*, ἐπηγγείλατο, ὅτι θὰ πέμψῃ αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τέλος ἀνελήφθη εἰς οὐρανούς. Ἀλλ᾽ ἔπειτα;... Ἀφ᾽ οὗ ὁ Σωτὴρ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς ἀπέστειλεν ὄντως εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ τὸν *Παράκλητον, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας*, ἵνα ὁδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Οἱ Ἀπόστολοι ἐνδυσάμενοι τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν διέδραμον τὴν Οἰκουμένην, ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει καὶ ἐθεμελίωσαν ἐπὶ τῆς γῆς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Οὕτως ἤρξατο πληρουμένη φωτὸς ἡ γῆ. Τὸ φῶς τοῦτο τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ φυγαδεύει διὰ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ πρῶτον τὰ σκότη τῆς διανοίας, τὰ ζοφερὰ σκότη τοῦ νοός, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποτυφλώσῃ καὶ ἀπομωράνῃ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου· διότι ἄνθρωποι *«φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δό-*

» *ξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ » πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν*». Τὸ φῶς τῆς θείας διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας διέλυσε τὰ σκότη τοῦ νοὸς καὶ Ἰουδαίων καὶ Ἐθνικῶν, καὶ ἐκράτυνε καὶ ἐστερέωσε τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ δὲ Ἐκκλησία ἀνεδείχθη οὕτω καὶ οὐδέποτε παύσεται οὖσα «*στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας*», οὐδέποτε παύσεται ἀγωνιζομένη ὅπως κηρυχθῇ «*τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ*», οὐδέποτε παύσεται οὖσα *τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον ἐν τῷ κόσμῳ* ἕως ὅτου ἐπὶ τέλους ἐπικρατήσῃ καὶ βασιλεύσῃ ἐν τῷ κόσμῳ ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου. Τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐνέπλησε δεύτερον, δυνάμεως καὶ ἰσχύος τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ κατανικᾶν τὸ κακόν, θριαμβεύειν κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ πράττειν τὸ ἀγαθόν. Πρὸ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὁ κόσμος ἐστέναζεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἁμαρτίας, «*ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ ἔκειτο*», ἀλλ᾽ ἤδη ἡ θεία χάρις τὴν ὁποίαν πλουσίως ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διὰ τῶν ὑπερφυῶν μυστηρίων αὐτῆς αἴρει θριάμβους κατὰ τῆς ἁμαρτίας, ἀνεγείρει περιφανῆ τρόπαια κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ κατακτᾷ πᾶν εἶδος καὶ πάντα βαθμὸν τελειότητος ἐν τῇ κατὰ Θεὸν πολιτείᾳ καὶ ἀρετῇ. Μάρτυρες δὲ τούτου ἔστωσαν αἱ μυριάδες τῶν ἁμαρτωλῶν, τοὺς ὁποίους ἀνεγέννησεν, ἀνεκαίνισε καὶ ἡγίασεν ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τρίτον, παραμυθεῖ τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς ἡμῶν, τὰς συμφοράς, τὰς θλίψεις, αἱ ὁποῖαι παρακολουθοῦσιν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ λίκνου μέχρι τοῦ τάφου. Τὰ φάρμακα τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία ἀντιτάσσει εἰς τὰς ἀτυχίας τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀφ᾽ ἑνὸς καὶ ἡ θεία χάρις ἀφ᾽ ἑτέρου... Καὶ ὁ μὲν λόγος τοῦ Θεοῦ διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἡ τύχη ἡμῶν ἐναπόκειται ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ οὐρανίου ἡμῶν Πατρός, τοῦ ὁποίου ἡ πρὸς τὰ ἴδια τέκνα στοργὴ καὶ ἀγάπη εἶναι ἄπειρος, ὁ ὁποῖος ἔχει «*ἠριθμημένας καὶ αὐτὰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἡμῶν*» καὶ ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἐπιτρέπει ἵνα πειρασθῶμεν «*ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα*». Περὶ δὲ τῆς δυνάμεως τῆς θείας χάριτος γινώσκομεν ὅτι αὕτη τὰ πάντα δύναται καὶ ὑπεραρκεῖ ἡμῖν εἰς τὸ καταπαλαῖσαι καὶ κατανικῆσαι πάντα πειρασμόν. Τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τέλος, κατετρόπωσε καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον. Καὶ ὄντως! «*ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν » ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ἡμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος » αὐτοῦ πνεύματος ἐν ἡμῖν*». «*Μηδείς*, παραγγέλλει καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, *μηδεὶς φοβείσθω θάνατον· ἠλευθέρωσε γὰρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος » θάνατος. Ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; Ἀνέστη Χριστός, καὶ σὺ κατα» βέβλησαι. Ἀνέστη Χριστός, καὶ νεκρὸς οὐδεὶς ἐν τῷ μνήματι. Χριστὸς » ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο*». Ἰδού, Χριστιανοί μου, τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εὐεργετήματα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Κατέλθωμεν ἤδη διὰ τῆς διανοίας καὶ εἰς τὰ κατώτατα τοῦ Ἅδου: Ὁ Ἅδης εἶναι ἡ ἄβυσσος ἡ καταπιοῦσα τὰς γενεὰς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἐντεῦθεν. Ὑπὸ ποίαν ὄψιν παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὁ ζοφερὸς οὗτος Ἅδης ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ; Ὦ! ὁ Ἅδης συνετρίβη, τὰ θεμέλια τοῦ ᾅδου ἀνετράπησαν· πᾶσαι αἱ δυνάμεις τοῦ ᾅδου ἐξεμηδενίσθησαν, διότι ὁ νικητὴς τοῦ ᾅδου δὲν ἐξῆλθεν

ἐξ αὐτοῦ μόνος, ἀλλ' ἀναστὰς *«συνήγειρε πάντας ἐν Ἑαυτῷ»*, ἀνήγαγε πάντας τοὺς δικαίους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀνείλκυσε πάντας, ὅσοι εἶχον πιστεύσῃ εἰς τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ. Ὁ ἀρχαῖος *πτερνιστής*, τοῦ ὁποίου ἡ σκληρὰ τυραννία ἐπίεζε τὸ ἀνθρώπινον γένος ἤδη ἀπὸ πεντακισχιλίων ἐτῶν, ἀπεγυμνώθη νῦν τῆς ἰδίας αὐτοῦ κυριαρχίας καὶ δυνάμεως. Ὁ Κύριος *«ἔδησε τὸν ἰσχυρὸν»* καὶ πάντας τοὺς ἀντιπάλους *«ἀλύσσεσιν αἰω- » νίοις καὶ παρέδωκεν εἰς κρίσιν τετηρημένους»*. Ὁ Ἅδης, λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, γευσάμενος τῆς σαρκὸς τοῦ κατελθόντος εἰς αὐτὸν Χριστοῦ *« ἐπικράνθη, ὡς φησὶν Ἡσαΐας. Ἐπικράνθη, καὶ γὰρ κατηργήθη· ἐπι- » κράνθη, καὶ γὰρ ἐνεπαίχθη· ἐπικράνθη καὶ γὰρ ἐνεκρώθη· ἐπικράνθη, » καὶ γὰρ καθῃρέθη· ἐπικράνθη, καὶ γὰρ ἐδεσμεύθη. Ποῦ σου Ἅδη τὸ » νεῖκος;»* Ἀλλ' ἕως ἐδῶ εἶναι μόνον ἡ ἀρχή. Ἡ περαιτέρω σκύλευσις καὶ ἀνατροπὴ τοῦ ᾅδου ἔχει τὴν συνέχειαν ἐν τῇ γῇ. Τὸ βασίλειον τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἁγία δηλονότι Ἐκκλησία, εἶναι ἡ σκυλεύουσα καὶ ἀπογυμνοῦσα τὸν ᾅδην καθ' ἑκάστην. Διότι τί θὰ ἐγίνοντο αἱ χιλιάδες, αἱ μυριάδες τῶν χριστιανῶν, ἐὰν δὲν ἤθελον ἁγιασθῇ διὰ τοῦ θείου Βαπτίσματος, εἰμὴ τέκνα τῆς ἀπωλείας, λεία καὶ βορὰ τοῦ παμφάγου Ἅδου; Ἤδη ὅμως πάντες οὗτοι διὰ τοῦ ἁγιασμοῦ τῆς θείας χάριτος, ἐξέφυγον τῶν ὀνύχων τοῦ Ἅδου καὶ ἐγένοντο υἱοὶ καὶ κληρονόμοι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Συνταφέντες τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ Βαπτίσματος ἀνέστησαν εἰς ζωῆς ἀφθάρτου κληρονομίαν. Ἀλλ' ἴσως τις ἐξ ὑμῶν ἐρωτήσῃ: Ἀφ' οὗ ὁ Κύριος *«ἔδησε τὸν ἰσχυρόν»*, διατί ὁ Διάβολος νὰ ἐξακολουθῇ πειράζων καὶ παγιδεύων καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐκλεκτούς;— Ὁ Κύριος ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν ἐλευθερίαν ταύτην ἐν ταῖς ἀνεξιχνιάστοις αὐτοῦ βουλαῖς· Ἀλλὰ ταὐτοχρόνως καὶ πόσα μέσα δὲν ἐχορήγησε τῷ Χριστιανῷ *«πρὸς τὸ δύνασθαι στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ Διαβόλου;»* ποσάκις τὸ ὄνομα μόνον τοῦ Χριστοῦ μετὰ πίστεως ἐκφωνούμενον, τὸ σημεῖον μόνον τοῦ Σταυροῦ, ἡ πνοὴ μόνη τῆς προσευχῆς τοῦ δικαίου, δὲν ἔτρεψαν εἰς ἐπονείδιστον φυγὴν λεγεῶνας ὅλας πονηρῶν πνευμάτων; Ἀλλὰ καὶ τί δὲν δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν ὅταν *«ἐνδυθῶμεν τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ;»* Ποία νίκη εἶναι εἰς ἡμᾶς ἀδύνατος *«ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι ἡμᾶς Χριστῷ;»* Ἀλλ' ἴσως θὰ μοὶ εἴπητε, ὅτι μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ Διάβολος πολλοὺς τῶν Χριστιανῶν συλλαμβάνει ἐν τοῖς δικτύοις αὐτοῦ καὶ σήμερον, καὶ ὅτι αἱ εἱρκταὶ τοῦ Ἅδου πληροῦνται δεσμίων καθ' ἑκάστην. Δυστυχῶς τοῦτο εἶναι ἀληθές. Ἀλλὰ γινώσκετε οἱ πάντες, ὅτι ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία χορηγεῖ ἡμῖν τὸ μέσον τοῦ νὰ ἐκφεύγωμεν τῶν δικτύων τοῦ διαβόλου ἤδη ἀπὸ τῆς ζωῆς ταύτης. Τὸ μέσον τοῦτο εἶναι τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας. Γινώσκετε ἐπίσης, ὅτι ὁ ᾅδης δὲν εἶναι πλέον εἱρκτή, ἀπὸ τῆς ὁποίας νὰ μὴ δύναταί τις νὰ ἐξέλθῃ. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ κεκοιμημένοι δύνανται νὰ ἐλευθερωθῶσι τῶν δεσμῶν τοῦ ᾅδου πρὶν ἢ φθάσῃ ἡ μεγάλη ἐκείνη ἡμέρα τῆς Κρίσεως, διὰ τῶν προσευχῶν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῶν ὑπὲρ αὐτῶν γινομένων ἔργων τῆς εὐποιΐας καὶ ἐλεημοσύνης ἀπὸ μέρους τῶν ἐπιζώντων καὶ πρὸ πάντων διὰ τῆς ἀναιμάκτου θυσίας, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία καθ' ἑκάστην προσφέρει ὑπὲρ ζώντων καὶ τεθνεώτων. Βεβαίως, μόνος ὁ Θεὸς γινώσκει τίνες εἰσὶν ἄξιοι, ἵνα τύχωσι χάριτος καὶ μετὰ θάνατον καὶ πό-

σος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία οὐ παύεται νύκτα καὶ ἡμέραν προσευχομένη ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων ἐν τῇ εἰς Χριστὸν πίστει, ὑπὲρ τῶν καταλιπόντων τὸν κόσμον τοῦτον ἐν μετανοίᾳ ἐπὶ τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἁμαρτήμασι, μὴ σχόντων δὲ τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον, ἵνα ποιήσωσι καὶ καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας. Ἐκ τούτων ὅλων εὐκόλως δυνάμεθα νὰ κατίδωμεν καὶ ἐκτιμήσωμεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν τοῖς καταχθονίοις τοῦ ᾅδου.

Ἂς τολμήσωμεν τέλος νὰ ἀνυψώσωμεν τὴν ἡμετέραν διάνοιαν καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Οὐρανοῦ. Ἐν τῷ Οὐρανῷ καταλήγουσι καὶ συγκεντροῦνται πάντα τὰ σωτήρια ἀποτελέσματα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Πᾶσαι αἱ εὐεργετικαὶ ἀλλοιώσεις ἃς ἐπήνεγκεν ἔν τε τῇ γῇ καὶ τοῖς καταχθονίοις ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ἐνταῦθα, ἐν τῷ Οὐρανῷ συγκεντροῦνται. Ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲν διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μετεβλήθη, διότι καὶ οὐδὲν ἔχρῃζεν ἀλλοιώσεως. Τὰ πάντα ἐν τῷ Οὐρανῷ ἦσαν ἀπ' αἰῶνος ἅγια καὶ τέλεια. Ὑπέστη ὅμως καὶ ὁ οὐρανὸς ἀλλοίωσιν, ἀλλ' ἐν σχέσει πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ πρώτη ἀλλοίωσις εἶναι, ὅτι ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἐντεῦθεν αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ αἱ κεκλεισμέναι πρότερον διὰ τὴν παράβασιν τῶν πρωτοπλάστων ἠνεῴχθησαν καὶ μένουσιν ἠνεῳγμέναι διὰ τὰ τέκνα τῆς γῆς. Ὅτι ὁ ἀναστὰς Σωτὴρ ἀνεβίβασεν ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἀπαρχὰς τῆς σωτηρίας πάντας τοὺς δικαίους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τοὺς στενάζοντας ἐν τοῖς καταχθονίοις, καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, ἀνῆλθε καὶ ἐκάθισε, φέρων τὴν ἡμετέραν φύσιν, ἐπὶ θρόνου δόξης ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, « *ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ* » *παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ* » *ἐν τῷ μέλλοντι*». Ἡ δευτέρα ἀλλοίωσις εἶναι, ὅτι ἀναπετάσας τὰς οὐρανίους σκηνὰς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Κύριος προσήγγισε καὶ συνέδεσεν οὐρανὸν καὶ γῆν δι' ἀρρήκτων δεσμῶν. Κατέπεμψεν εἰς τὴν γῆν τὸ πανάγιον Πνεῦμα, ὅπερ ἔκτοτε ἑδρεύει αἰωνίως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μεθ' ὅλων τῶν ἁγιαστικῶν Αὐτοῦ δωρεῶν καὶ χαρισμάτων. Οὐ παύεται ἐξαποστέλλων εἰς τὴν γῆν τοὺς Ἀγγέλους αὐτοῦ, «*οἵτινές εἰσι λειτουργικὰ πνεύμα-* » *τα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτη-* » *ρίαν*», οἵτινές εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς οἱ πιστοὶ φύλακες τῶν ἡμετέρων ψυχῶν καὶ σωμάτων καὶ οἱ ὁποῖοι ἀδιαλείπτως μεσιτεύουσιν ὑπὲρ ἡμῶν κατενώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Ἡ τρίτη ἀλλοίωσις εἶναι ὅτι ἁγιασθέντες διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῶν φωτοειδῶν Ἀγγέλων, νέαι λεγεῶνες ἐκ τῶν τέκνων τῆς γῆς εἰσήχθησαν ἐν ταῖς μοναῖς τοῦ οὐρανίου Πατρός. Ἐκ τούτων δὲ πόσοι ἤδη δὲν ἀπολαύουσι τῆς ἐκεῖ ἀνεκλαλήτου μακαριότητος! Βλέπω ἐκεῖ τὴν μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ. Βλέπω ἐκεῖ τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, τὰς πυκνὰς φάλαγγας τῶν Ὁμολογητῶν, τῶν μαρτύρων, τῶν Ὁσίων, τῶν Ἱεραρχῶν, τὰ νέφη ἀνθρώπων πάσης καταστάσεως καὶ ἡλικίας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον. Κατασκηνοῦντες ἐν οὐρανοῖς οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι ἀναδείκνυνται νέοι φύλακες Ἄγγελοι δι' ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς ζῶντας, πρεσβεύουσι καὶ μεσιτεύουσιν ἀπαύστως ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἐξομαλίζουσι τὴν

ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὰ οὐράνια σκηνώματα... Ἀλλὰ τίς ἀγνοεῖ ὅτι ἐπιφυλάσσεται διὰ τὸν οὐρανὸν καὶ ἑτέρα ἀλλοίωσις, ἡ μεγάλη ἐκείνη καὶ θαυμαστὴ ἀλλοίωσις τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας; Ναί, ἀδελφοί μου, ἐλεύσεται ἡμέρα, «*ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιο-*» *σύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχεῖν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ* » *νεκρῶν*». Ἐλεύσεται ἡ μεγάλη ἐκείνη ἡμέρα καὶ θὰ σημάνῃ ἡ φοβερὰ ὥρα, καθ' ἣν ὁ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν θὰ βροντοφωνήσῃ πρὸς τὰ ἐνάρετα τῆς γῆς τέκνα: «*Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου*». Μετὰ ταῦτα θὰ ἀνατείλῃ ἡ μακαρία ἐκείνη αἰωνιότης, καθ' ἣν «*οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ*». Ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι θὰ ἀποτελέσωσι τὸ μόνον βασίλειον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἔσται «*ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν*».

Ἰδοὺ ποῖα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ! Ἐὰν ὁ Χριστὸς δὲν ἀνίστατο, δὲν θὰ κατέπεμπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους. Ἄνευ δὲ τοῦ ἁγίου Πνεύματος οἱ Ἀπόστολοι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ θεμελιώσωσι τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄνευ δὲ τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀναγέννησις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἡ ἀνακοίνισις τοῦ προσώπου τῆς γῆς θὰ ἦσαν ἀδύνατα. Ἐὰν ὁ Χριστὸς δὲν ἀνίστατο, ὁ Ἅδης θὰ διέσωζε τὸ ἑαυτοῦ κράτος καὶ τὴν ἰσχύν, ὁ δὲ ἄνθρωπος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τοῦ Διαβόλου, δὲν θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ θραύσῃ καὶ κατασυντρίψῃ τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας του, οὔτε ἐν τῇ γῇ, οὔτε, κατὰ μείζονα λόγον, μετὰ θάνατον. Ἐὰν ὁ Χριστὸς δὲν ἀνίστατο, ὁ οὐρανὸς θὰ ἔμενε δι' ἡμᾶς κεκλεισμένος εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ἀλλά, δόξα τῇ Ἁγίᾳ καὶ ἐνδόξῳ τριημέρῳ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐγέρσει! Ἀνέστη Χριστός, καὶ τὰ πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Ἑορτάσωμεν τοίνυν, ἀδελφοί, μετ' εὐφροσύνης καὶ πανηγυρίσωμεν ἀγαλλόμενοι τὴν λαμπροφόρον ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως, ἥτις ὄντως ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανήγυρίς ἐστι πανηγύρεων, ψάλλοντες μετὰ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας: «*Ὦ Πάσχα τὸ μέγα, καὶ ἱερώτατον Χριστέ! Ὦ σοφία καὶ Λόγε, τοῦ* » *Θεοῦ καὶ δύναμις· δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον Σοῦ μετασχεῖν ἐν τῇ ἀνε-* » *σπέρῳ ἡμέρᾳ τῆς βασιλείας Σου*». — Γένοιτο, Κύριε, Γένοιτο!